SAADET ASRINDAN,

HANE SAADETİNE

Seyfullah Erdoğmuş

بســــــم الله الرحمن الرحيم
و صلى الله على سيدنا محمد و آله

Takdim:

Şüphesiz hamd yalnız Allah'adır. O'na hamd eder, O'ndan yardım ve mağfiret dileriz. Nefislerimizin şerlerinden, amellerimizin kötülüklerinden Allah'a sığınırız. Allah'ın hidayet verdiğini kimse saptıramaz. O'nun saptırdığını da kimse doğru yola iletemez. Şehadet ederim ki, Allah'tan başka hiçbir ilâh yoktur. O, bir ve tektir, O'nun ortağı yoktur. Yine şehadet ederim ki, Muhammed Allah'ın kulu ve Rasûlüdür.

"Ey iman edenler! Allah'tan nasıl korkmak gerekirse öyle korkun ve siz ancak müslümanlar olarak ölünüz." (Al-i İmran; 3/103)

"Ey insanlar! Sizi tek bir candan yaratan ve ondan da eşini var eden, her ikisinden birçok erkek ve kadın türeten Rabbinizden korkun. Kendisi adına birbirinizden dileklerde bulunduğunuz Allah'tan ve akrabalık bağlarını kesmekten de sakının. Şüphesiz Allah üzerinizde tam bir gözetleyicidir." (en-Nisâ; 4/1),

"Ey iman edenler! Allah'tan korkun ve dosdoğru söz söyleyin. O da amellerinizi lehinize olmak üzere düzeltsin, günahlarınızı da mağfiret etsin. Kim Allah'a ve Rasûlüne itaat ederse büyük bir kurtuluşla kurtulmuş olur." (el-Ahzâb; 33/70-71)

Bundan sonra, Şüphesiz sözlerin en güzeli Allah'ın Kelam'ı, yolların en hayırlısı Muhammed Sallallahu aleyhi ve sellem'in

yoludur. İşlerin en kötüsü sonradan çıkarılanlarıdır. Her sonradan çıkarılan şey bid'attir ve her bid'at sapıklıktır. Her sapıklık ta ateştedir.

Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem'in ve güzide sahabelerinin hayatı, gözler yaşartacak ibret sahneleri ile doludur. Bu naçiz çalışmamızda, İslamî aile teşekkülü hususunda bizlere hoş örnekler sergilemiş olan, cihadıyla; Ebu Talha el-Ensarî, sabrıyla; Ümmü Süleym'in (Allah Azze ve Celle her ikisinden de razı olsun) fedakârlık dolu hayatlarından ve bunların ilim ehli çocuklarından muteber kaynaklara dayanarak bahsedeceğiz.

Muvaffakiyet Allah Teala'dandır.

Ebu Muaz Seyfullah Erdoğmuş
Çubuk - Eylül 2003
www.ebumuaz.net.ms

1. BÖLÜM

EBU TALHA ZEYD BİN SEHL EL ENSARİ (Radıyallahu anh):

Sahabelerin meşhurlarından ve Ensar'ın büyüklerindendir. Cahiliye devrinde Medine'de doğdu. Adı Zeyd Bin Sehl Bin Esved Bin Haram Bin Ömer Bin Zeyd-i Menat bin Adiy Bin Amr Bin Malik en-Neccar el-Ensari'dir. Hazrec kabilesinin Neccaroğulları soyundan geldiği için Hazrecî ve Neccarî nisbeleriyle de anılır.[1]

[1] İbni Kesir Camiül Mesanid(14/214) İbnul Esir Usdül Gabe(6/181) Zehebi Tarihul İslam(2/119) Siyeru A'lamin Nubela(2/27) Safedi el-Vafi(s.2003) İbn Hibban Sikat(3/137) Mizzî Tehzibul Kemal(10/75) İbn Abdilberr el-İstiab(2/553) İbn Hacer el-İsabe(7/231) Nevevî Tehzibul Esma(2/525)

Annesi Ubade Binti Malik Bin Adiy Bin Zeyd-i Menat Bin Adiy Bin Amr Bin Malik'tir.[2]

Hanımı Enes Bin Malik radıyallahu anh'ın annesi olan Ümmü Süleym Rümeysa Binti Milhan radıyallahu anha'dır.

Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in kabrini lahid şeklinde kazan Ebu Talha r.a.'dır. O'nun (s.a.v.) vefatından sonra günlerini oruç tutarak geçirmeye başlamıştı. Rasulullah s.a.v. onunla Ebu Ubeyde Bin Cerrah arasında kardeşlik ahdi kurdurmuştu.[3]

Ebu Talha radıyallahu anh'ın mensubu bulunduğu Amr Bin Malik kabilesi

---

[2] İbnul Esir Usdül Gabe(6/181)İbni Hişam es-Siyra(2/100) İbni Sa'd Tabakat(3/504) İbni Hazm Cevamiüs Siyra(s.80) İbni Abdilberr el-İstiab(2/554,4/1697) Zehebi Siyeri A'lamin Nübela(2/17)

[3] İbnul Esir Usdül Gabe(6/181)

Mescid-i Nebevi'nin batısında Babur Rahme civarında ikamet ediyorlardı. Ebu Talha R.A. İslamiyet'in tebliğ edildiği sıralarda kabilesinin reisi idi.

Müslüman olduktan sonra Bedir, Uhud, Hendek ve diğer bütün savaşlara, Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem'in yanında katılmış, ikinci Akabe bey'atında bulunmuştur. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in nakiplerinden biriydi.[4]

---

[4] İbni Sa'd(3/504) el-İstiab(4/1697) İbnül Esir Üsdül Gabe(6/181) Buhari Tarihul Kebir(3/381) Safedi el-Vafi(s.2003) Siyeru A'lamin Nubela(2/27) Mizzi Tehzibul Kemal(10/75) Nevevî Tehzibul Esma(2/525)

Şekil ve Şemaili:

Ebu Talha radıyallahu anh, güçlü, gür sesli, orta boylu, esmer tenli idi. Ağaran saç ve sakalının rengini boya ile değiştirmezdi.[5]

[5] İbni Kuteybe el-Maarif(s.186) Zehebi Siyeru A'lamin Nübela(2/34) İbni Sa'd(3/507) Belazuri Ensabul Eşraf(1/242) Üsdül Gabe(6/182) Mizzi Tehzibul Kemal(10/76) el-İstiab(4/1698)

Müslüman Oluşu ve Evlenişi:

Ebu Talha R.A., İslam güneşinin doğup cihanı aydınlatmaya başladığı sırada 20 yaşına erişmiş, tam gençlik zamanını yaşıyordu.

Bu sırada Malik Bin Nadr'dan dul kalan ve Enes Bin Malik radıyallahu anh'ın annesi olan Ümmü Süleym R.A. ile evlenmek istedi.

Ümmü Süleym radıyallahu anha, cahiliye devrinde Malik Bin Nadr ile evliydi. İslamiyeti kabul edince, kocası, dininden ayrılması için çok uğraştı. Bunda muvaffak olamayınca kocası Malik, ona darılıp Şam'a doğru yola çıkmış, yolda eşkıyalar tarafından öldürülmüştü.

Eşinden dul kalan Ümmü Süleym R.a., kendisi ile evlenmek isteyen Ebu Talha'ya;

"Ben de seninle evlenmek isterim. Lakin ben, Müslüman oldum. Sen ise henüz müşriksin. Sen falancanın yonttuğu putlara tapmaktan utanmıyor musun?[6] Dinime göre, Müslüman bir kadın, kafir bir erkekle evlenemez. Eğer Müslüman olursan seninle evlenirim ve mehir olarak Müslüman olmandan başka bir şey talep etmem." Dedi.[7] Ebu Talha da;

"Bunu bir düşüneyim" dedi ve gitti. Bir müddet sonra Ebu Talha geldi ve;

"Şehadet ederim ki Allah'tan başka ilah yoktur. Ve yine şehadet ederim ki Muhammed O'nun kulu ve elçisidir" diyerek

---

[6] İbnul Esir Usdül Gabe(7/119) Zehebî Siyeru A'lamin Nubela(2/306)

[7] Tayalisi(2056) Beyhaki(4/65-66) İbn Hibban(725) Ahmed(3/105-106,181,196,278 ve 290) İbni Sa'd(8/424) Ebu Nuaym Hilye(2/58) Nesai(2/87) Taberani(4676-77) Abdurrazzak(10417) İbnul Esir Usdül Gabe(6/181) Safedi el-Vafi(s.2003) Siyeru A'lamin Nubela(2/29)

Müslüman oldu. Bunun üzerine Ümmü Süleym r.a.;

“Ey Enes! Beni Ebu Talha ile evlendir” dedi ve evlendiler.[8]

Sabit el-Bünani dedi ki: Bize ulaştığı kadarıyla onun mehir olarak İslamı kabul etmek suretiyle onun mehrinden daha kıymetli bir mehir olmamıştır[9]

---

[8] İbnul Esir Usdül Gabe(7/119)

[9] Taberani(25/105) İbn Kuteybe Uyunul Ahbar(s.617) İbnul Esir Usdül Gabe(6/181) İbni Kesir Camiül Mesanid(14/215) Siyeru A’lamin Nubela(2/29)

Çocukları:

Ümmü Süleym'den Abdullah ve Ebu Ümeyr adında iki oğlu olmuştur. Enes radıyallahu anh rivayet ediyor;

"Ebu Talha dışarıda iken, oğlu hastalanarak öldü. Karısı onun öldüğünü görünce, evin kenarında bir yer hazırladı ve üzerini örttü. Evdekilere;

"Siz Ebu Talha geldiğinde durumu anlatıncaya kadar kendisine bir şey anlatmayın." Dedi. Ebu Talha eve gelince;

"Çocuk nasıl oldu?" diye sordu.

"Gayet sakin" dedi.

Ümmü Süleym radıyallahu anha ona, mükellef bir sofra hazırladı, yedi içti. Ondan sonra güzelce süslenip püslenerek, Ebu Talha'ya güzel göründü. Ebu Talha

yedikten, içtikten ve hanımıyla beraber olduktan sonra hanımı;

“Birisi sana bir şey emanet verirse, sonra onu senden almak istese onu vermemek gibi bir hakkın var mıdır?” dedi. O da;

“Hayır” dedi.

“Sabret, karşılığını Allah’tan bekle, Allah da sana emanet olarak verdiği oğlun Ebu Umeyr’i şimdi aldı.” Dedi. Ebu Talha radıyallahu anh, buna kızarak;

“Beni çamura buladıktan sonra oğlumun öldüğünü haber veriyorsun” dedi. Sabah doğru Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’in yanına gitti. Hanımının söylediklerini ona bildirdi. Bunun üzerine Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu;

بارك الله لكما في ليلتكما

“**Allah bu gecenizi her ikinize de bereketli kılsın**” O geceki temastan Ümmü Süleym hamile kaldı.

Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem sefere çıkmış, Ümmü Süleym de beraberinde idi. Medine’ye yaklaşınca Ümmü Süleym’i doğum sancısı tuttu. Ebu Talha hanımının yanında kalmak zorundaydı ve buna sabretti. Peygamber efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem gittiğinde, Ebu Talha içinden şöyle diyordu;

“Ya Rabbi! Sen biliyorsun ki, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem sefere çıkarken onunla çıkmak, giderken onunla beraber gitmekten hoşlanıyorum. Görüyorsun işte sabrediyorum.” Ümmü Süleym dedi ki;

“Ey Ebu Talha! Artık sancım geçti. Duyduğum sancıyı duymuyorum, hadi sen de git!” Ebu Talha bunun üzerine gitti ve Medine’ye döndüklerinde, sancısı tekrar

tuttu ve bunun sonunda bir erkek çocuğu doğurdu. Bana dedi ki;

"Ey Enes! Bu çocuğu kimse emzirmeden doğruca Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'e götür!" sabah olunca çocuğu Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'e götürdüm. Beni görünce;

لعل أم سليم ولدت

"**Her halde Ümmü Süleym doğurdu**" buyurdu. Ben de;

"Evet" dedim. Çocuğu getirip kucağına koydum. Medine'nin en güzel hurmalarından getirtip, ağzında onu çiğneyerek yumuşattıktan sonra bebeğin ağzına koydu. Çocuk onu iyice emdi. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem;

انظروا إلى حب الأنصار التمر

"**Ensar'ın hurma sevgisine de bakın!**" buyurdu. Ondan sonra bebeğin yüzünü sıvazladı ve ona Abdullah adını koydu." Süfyan Bin Uyeyne dedi ki; Ensar'dan birisi şöyle dedi; "Hepsi Kur'an okuyan dokuz çocuklarını gördüm." [10]

Dediler ki; Abdullah bin Ebi Talha zamanının en iyisi oldu. Bu İshak Bin Abdullah'ın babasıdır. Allah İshak'ı ve kardeşlerini bereketlendirmiş, hepsi de kendilerinden ilim alınan on kardeş olmuşlardır.[11]

Hicret'ten sonra Ebu Talha r.a., muhacirlerden ve cennetle müjdelenmiş

---

[10] Ahmed(3/196) Buhari(2/84) Buhari Edebul Müfred(1254) Müslim(s.1909) Ebu Davud(2563) İbni Sa'd(8/431) Taberani(25/119) Suyuti Hasais(s.855-56) Cem'ül Fevaid(2358) Ebu Nuaym Hilye(2/57)

[11] İbnul Esir Usdül Gabe(7/119)

olan sahabelerden Ebu Ubeyde Bin Cerrah ile kardeşlik akdi yaptı.[12]

Enes radiyallahu anh'dan: "Ebû Talha, onu (Enes'i), Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'in sağlığında zâtü'l-cenb hastalığı sebebiyle dağladı."[13]

Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem, Ebu Talha'ya;

"Bana Hayber'e giderken hizmet etmek üzere çocuklarınızdan birini temin et" buyurmuş, o da Enes radıyallahu anh'ı vermiştir. Enes radıyallahu anh sefer boyunca tüm konakladıkları yerlerde Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'e hizmet etmiştir.[14]

---

[12] İbni Kesir Camiül Mesanid(14/214) İbnul Esir Usdül Gabe(6/181) İbn Kesir el-Bidaye(3/339)
[13] Buhârî(tıb 26/2, 7/19)
[14] Buhari(cihad 74, 4/43)

Silah Kullanmada Mahareti:

Ashabın meşhur nişancı okçularındandır.[15] Müslüman olmadan önce de okçuluğu ile meşhurdu. Yiğitliği ve kahramanlığı ile birlikte bilhassa iyi ok atması ile tanınmıştı.

Şöyle de bir şiiri vardır;

أنا أبو طلحة و اسمي زيد

و كل يوم في سلاحي صيد

"Zeyd'im ben, hem Ebu Talha'yım da,
Her gün bir av bulunur silahımda"[16]

---

15 İbni Kuteybe Maarif(s.186) Vakıdi Megazi(1/243) İbni Sa'd(3/505) el İstiab(4/1698) İbnül Esir Üsdül Gabe(6/181) Siyeri A'lam(2/23)

16 İbnu Kuteybe el-Maarif(s.185) İbn Hibban Sikat(3/137) el-İstiab(2/555) İbn Hacer el-İsabe(7/231)

Ebu Talha r.a. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'e gelerek; "Ey Allah'ın Rasulü! Ben kuvvetli bir askerim. Beni ihtiyacın olan yerlerden dilediğine gönder" derdi.[17]

Uhud savaşında ok çantasını Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in önüne sermişti. Naralar atarak ok atıyordu. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem;

لصوت أبي طلحة أشد على المشركين من فئة

"Muhakkak ki Ebu Talha'nın sesi, müşriklere karşı orduda yüz kişiden daha hayırlı ve yararlıdır" buyurmuştu.[18]

---

[17] Ahmed Müsned(3/286) İbn Kesir el-Bidaye(4/51) Safedi el-Vafi(s.2003)

[18] Ahmed(3/203,261) Hakim(3/352) İbni Kuteybe Maarif(s.185) İbni Hacer Metalibu Aliye(4058) Busayri İthaf(7782) Heysemi Buğyetul Bahis(1026) Ebu Ya'la(8/3983)

O gün Ebu Talha Radıyallahu anh'ın serdiği ok çantasında 50 ok vardı. Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem, onun arkasından müşriklere bakmak için yükselip başını kaldırdıkça Ebu Talha derdi ki;

"Ya Rasulullah! Babam anam sana feda olsun, yükselme! Belki sana müşriklerin oklarından biri değer. Benim vücudum, sizin vücudunuzun önünde siperdir!"

O esnada şu beyiti söylemiştir: [19]

Heysemi Maksadu Ali(1416) Mecmauz Zevaid(9/312) Siyeru A'lamin Nubela(2/28) el-İstiab(4/1698) Nevevî Tehzibul Esma(2/526) sahihtir.

[19] İbni Sa'd(3/506) Ahmed Müsned(3/286,287) Buhari(5/33) Müslim(3/1443) Buhari Edebul Müfred(802) el-İstiab(4/1698) Kamusul A'lam(1/731) Siyeri A'lam(2/20) İbnul Esir Usdül Gabe(6/181) Safedi el-Vafi(s.2003)

نفسي لنفسك الفداء

ووجهي لوجهك الوقاء

Canım canına fedadır,
Yüzüm, yüzüne kalkandır

O elli okun hepsini birer birer atarak tüketti. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem, o ok attıkça, okların düştüğü yere bakıyordu. Son oku da attığı zaman Peygamber efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem yerden bir ağaç dalı alıp;

إرم يا طلحة فيرمي به سهما جيدا

"**At Ey Ebu Talha!**" buyurdu. O da onu iyi bir ok olarak attı.[20]

İnsanlar Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'in etrafından dağılıp gitmişlerdi.

---

[20] Safedi el-Vafi(s.2003) Vakıdi Megazi(1/243) Diyarbekri Tarihu Hamis(1/433)

Ebu Talha Radıyallahu anh ise, peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'in önünde durmuş, deriden kalkanı ile onu koruyordu. Ebu Talha, yayını çok sert çeken birisi olduğundan Uhud günü iki, üç yay kırmıştı. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem, ok dolu çantası ile kimi gördüyse, ona;

انثرها لأبي طلحة

"**Ok çantanı, Ebu Talha için boşalt**" buyuruyordu.[21]

[21] Buhari(5/33) Müslim(3/1443) Siyeri A'lam(2/31) İbn Kesir el-Bidaye(4/51) Safedi el-Vafi(s.2003)

Cihadı, Vefatı ve Kerameti:

Huneyn harbinde 20 müşrik askerini öldürmüş ve ganimetleri kendisine kalmıştır.[22]

Enes radıyallahu anh rivayet ediyor; "Bedir günü uyku bastırması sebebiyle Ebu Talha'nın elinden kılıcı iki üç sefer düşmüştü."[23] Ebu Talha r.a. demiştir ki;

"Uhud günü gözlerine uyku basanlardan biriydim. Hatta bu yüzden

[22] Müsim(3/1442) Ebu Davud(2718) Darimi(2/299) İbni Kuteybe el-Maarif(s.186) Kastalani Mevahibu Ledüniye(1/265) İbni Kayyım Zadul Mead(4/45) İbn Hibban Sikat(3/137) Siyeru A'lamin Nubela(2/32) el-İstiab(4/1698) sahihtir.

[23] Siyeru A'lam(2/31) İbn Kesir el-Bidaye(4/52)

elimden birkaç defa kılıç düştü. Düşen kılıcımı her seferinde yerden alıyordum."[24]

Ebu Talha radıyallahu anh, 70 yaşında bulunduğu sırada Tevbe suresi 41. ayeti olan;

انْفِرُواْ خِفَافًا وَثِقَالاً وَجَاهِدُواْ بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللّهِ

"Ey **Mü'minler! Gerek hafif, gerek ağır olarak seferber olun ve mallarınızla, canlarınızla Allah yolunda cihad edin"** ayetini okuyup;

"Rabbim beni, gerek gençliğimde, gerek ihtiyarlığımda kâfirler ile harbe davet ediyor. Çabuk beni cihad için teçhiz ediniz ve yolculuk için lazım olacak şeyleri hazırlayınız." Dedi. Oğulları da;

---

[24] Buhari(5/35,171) Tirmizi(3007) bkz.: Müslim(3/1443)

"Ey Babacığım! Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem ile birlikte, O ahirete göçünceye kadar cihad ettin, Ebu Bekr ve Ömer radıyallahu anhuma dönemlerinde de harplere katıldın. Şimdi cihad sırası bizdedir. Sen otur biz gidelim" dedilerse de onu vazgeçiremediler.

Hicretin 34. yılında[25] bir deniz harbi için hazırlanan bir orduya katılmış, fakat gemiye binip denize açıldıktan sonra yetmiş yaşında vefat etmiştir. Vefatından sonra yedi gün, bir kara parçası bulunamadığı için defnedilememiş, bu kadar uzun süre dışarıda kalmasına rağmen, sanki

[25] Daha sonra kaydedeceğimiz Ebu Talha r.a.'ın Rasulullah'ın vefatından sonra 40 yıl oruç tuttuğuna dair rivayet, Ebu Talha r.a.'ın h.51 yılında vefat ettiğini söyleyenleri desteklemektedir.

hayattaymış gibi mübarek cesedinin bozulmadığı görülmüştür.[26]

Gemi sahile yanaşınca Medine'de defnedilmiş, cenaze namazını Osman radıyallahu anh kıldırmıştır.[27]

---

[26] Sahihtir. Bkz.: El-İstiab(4/1699) İbni Sa'd(3/507) Taberani(4683) İbni Hacer Metalibu Aliye(4059) Busayri İthaf(7784) Ebu Ya'la(6/3413) Heysemi Maksadu Ali(1319) Buğyetul Bahis(1027) Mecmauz Zevaid(9/312) Belazuri Ensab(1/242) Hakim(3/351) İbnül Esir Üsdül Gabe(6/182) İbni Kuteybe el-Maarif(s.186) İbnül Cevzi el-Hadaik(3/347) Siyeru A'lamin Nubela(2/34) Tehzibul Kemal(10/76) İbn Abdilberr el-İstiab(2/554) Nevevî Tehzibul Esma(2/526)

[27] Taberani(4679) Mecmauz Zevaid(9/313) İbni Kesir Camiül Mesanid(14/215) İbn Hibban Sikat(3/137) el-İstiab(4/1698) Siyeru A'lamin Nubela(2/28) Nevevî Tehzibul Esma(2/525) Tehzibul Kemal(10/76)

Rasulullah s.a.v.'e yakınlığı ve bağlılığı:

Bir ara Medine'de bir ses işitildi. Müslümanların korku ve telaşı artınca, bu sesin ne olduğunu öğrenmek üzere bazı kimseler toplanıp şehirden çıktılar. Sesin geldiği yere doğru giderken baktılar ki, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem, Ebu Talha'nın (Mendup adlı) atına binmiş;

"**Korkmayın, bir şey yoktur**" diyerek geliyor. Ebu Talha'nın atı hakkında Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem;

"**Şu atını deniz gibi buldum**" buyurmuş ve bu bereketle, o at asla geçilememiştir.[28]

---

[28] Buhari(hibe,33) Müslim(fezail,43) Buhari Edebul Müfred(879) Ebu Dâvud(4988) Tirmizi(1685) Mevahibu Ledüniye(1/494)

İbni Sirin radıyallahu anh anlatır; “Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’in Enes R.A.’da bulunan bardağında demir bir halka vardı. Enes r.a. onu altın veya gümüş bir halka ile değiştirmek istedi. Ebu Talha radıyallahu anh dedi ki;

“Sakın Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem’in yaptığı nesneyi değiştirme!” bunun üzerine Enes radıyallahu anh bundan vazgeçti.[29]

Âsım el-Ahvel anlatıyor: "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm'ın su bardağını Enes İbnu Malik radıyallahu anh'ın yanında gördüm; bardak çatlamıştı. Enes onu gümüş (halkalar) ile bağlayıp tutturmuştu." Asım ilaveten dedi ki:

"O nudâr ağacından yapılmış geniş, (güzel) bir bardaktı."

---

[29] Buhari(eşribe 30, humus 5) Kastalani Mevahibu Ledüniye(1/535)

Ma'mer der ki: "Nudâr, Necid'de yetişen bir ağaç çeşididir."

Enes der ki: "Ben bu bardakla, Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm'a sayamayacağım kadar çok su verdim!"

Muhammed İbnu Sirin rahimehullah der ki: "Ben bu bardağı gördüm. Onun demirden bir halkası vardı. Enes onun yerine gümüşten veya altından bir halka koymak istemişti. Ebu Talha kendisine:

"Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm'ın yapmış olduğu bir şeyi değiştirme!" dedi. O da bundan vazgeçti.

Enes radıyallahu anh der ki: "Ben bu kadehimle Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm'a her çeşit meşrubat içirdim: Bal, nebiz, su ve süt!"[30]

---

[30] Ahmed(247)

Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem veda haccında mübarek başını tıraş ettiği zaman, teberrük için saklamak üzere saçını en önce alan Ebu Talha olmuştu. Başka bir gün de, Ebu Talha Radıyallahu anh, kesilen mübarek saçları toplamış, onların bir kısmını Ümmü Süleym radıyallahu anha'ya saklaması için teslim etmiş, diğer kısmını sahabelere dağıtmıştır.[31]

Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem vefat ettiği zaman kabrini Ebu Talha radıyallahu anh kazmıştır.[32]

İmam Ahmed ve Bezzar, Enes radıyallahu anh'den rivayet ediyor; "Ben Ebu Talha'nın terkisinde idim. Onun dizi, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in

---

31 Buhari(4/33) Müslim(s.1305) İbni Sa'd(3/506) Zadul Mead(2/273) Zehebi Siyeru A'lam(2/32) Mevahibu Ledüniye(2/622)

32 İbnul Esir Usdül Gabe(6/181) Mevahibu Ledüniye(2/688)

dizine değiyordu. Rasulullah da hac ve umre için birlikte telbiye getiriyordu."[33]

Enes radıyallahu anh der ki; "Ebu Talha, sürekli savaşlara katıldığı için oruç tutamamıştı. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in vefatından sonra bayram günleri hariç olmak üzere kırk yıl oruç tutmuştur."[34]

İmam Zehebî bu rivayetin garib olduğunu söyler ve bu rivayettekinin aynısını söyleyen Ebu Zür'a ed-Dımeşkî'ye itiraz ederek;

"Bilakis Ebu Talha r.a., Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'den sonra yirmi küsur sene yaşamıştır." Der.[35]

---

[33] İbn Kesir el-Bidaye(5/262)
[34] bkz.: İbni Sa'd(3/506) Hakim(3/357) el-İstiab(2/554, 4/1699) Siyeru A'lam(2/30) Tehzibul Kemal(10/76) İbnul Esir Usdül Gabe(6/181) Safedi el-Vafi(s.2003)
[35] Siyeru A'lamin Nubela(2/30)

El-Medainî diyor ki; "Ebu Talha r.a. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem ile birlikte sürekli savaşlara katıldığı için oruç tutmaya pek fırsat bulamamıştı. O vefat edince, günlerini kırk sene boyunca oruçlu geçirmeye başladı. Elli bir yılında vefat etti."[36]

Başka bir rivayette Enes radıyallahu anh şöyle demiştir; "Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'in vefatından sonra Ebu Talha, yolculuk ve hastalık alıkoymadığı sürece günlerini oruçlu geçirdi."[37]

Ebu Talha r.a.'ın oruçlu iken yağan doluyu yediği ve "Bu ne bir yiyecek, ne de içecek türünden değildir. Bu sadece berekettir" dediği rivayet edilmiştir. Ancak bu rivayet zayıftır. Zayıf bir ravi olan Ali Bin Zeyd Bin Cüdan bu rivayette tek kalmıştır.[38]

---

[36] İbnul Esir Usdül Gabe(6/181)
[37] Zehebî Siyeru A'lamin Nubela(2/33)
[38] Zehebî Siyeru A'lam(2/33)

Ebû Talha radıyallahu anh hastalandığı zaman Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem onu ziyaret etmiş ve ona şöyle demiştir:

"أقرئ قومك السلام فإنهم أعفة صبر"

“Ensâr toplumuna selam söyle bildiğim kadarıyla onlar iffetli ve sabırlı kimselerdir.”[39]

Enes radıyallahu anh anlatıyor: "Resülullah aleyhissalâtu vesselâm'ın bir kızının defnine şahit olduk. Bu definde Resülullah kabrin üzerine oturmuştu. Aleyhissalâtu vesselâm'ın gözlerinden yaş aktığını gördüm.

---

39 Tirmizi(3903) Taberani(4710) Mecmauz Zevaid(10/41) İbni Kesir Camiül Mesanid(14/223) İbnul Esir Usdül Gabe(6/181) isnadında Muhammed Bin Sabit el-Bunani zayıftır.

"Aranızda bu gece günah işlemeyen var mı?" buyurdular. Ebu Talha radıyallahu anh:

"Ey Allah'ın Resulü! Ben varım!" dedi. Aleyhissalâtu vesselâm da:

"**Öyleyse kabrine in**!" buyurdular."

Ravi der ki: "Ebu Talha kabre inip onu defnetti."[40]

Enes radıyallahu anh anlatıyor: "Merrü'z-Zahran'dan bir tavşan kaldırdık. Arkadaşlarımız peşinden koştular ve (sonunda yakalamaktan) aciz kaldılar. Bu sefer ben koştum, yetiştim ve yakaladım. Onu (babalığım) Ebu Talha radıyallahu anh'a getirdim. O, tavşanı keskin bir taşla kesti. Budunu benimle Resûlullah'a gönderdi. Resûlullah onu yedi." Enes'e:

---

[40] Buhari, Cenaiz 72

"Yedi mi, (gördün mü yediğini?)" diye sorulmuştu.

“Yani kabul etti" dedi."[41]

Ümmü'd-Derdâ radıyallahu anha anlatıyor: "Ebu'd-Derda (radıyallahu anh) gündüzleyin gelir:

"Yanınızda yiyecek var mı?" diye sorardı. Şâyet biz:

"Hayır, yok!" diyecek olsak:

"Öyleyse bugün ben oruçluyum!" derdi. Ebu Talha, Ebu Hüreyre, İbnu Abbâs, Huzeyfe (radıyallahu anhüm) hep böyle yaptılar."[42]

Müsedded şu şekilde rivayet etmiştir;

---

[41] Buhari, sayad 32, 10, Hibe 5; Müslim, Sayd 53, (1953) Ebu Davud(3791) Tirmizi(1790) Nesai(7/196)

[42] Buhari(Savm 21)

“bir adam Enes'e (r.a.) sordu:

"Ben sahur yemeğini yedim. Ancak şimdi orucumu bozmak istiyorum" dedi. Enes (r.a.):

"Ye" dedi. Sonra da, Ebu Talha ailesinin yanma gelir ve:

"Yanınızda yiyecek bir şey var mı?" diye sorardı. Eğer yok deseler:

"O halde ben de orucum" derdi."[43]

Enes bin Malik radıyallahu anh anlatıyor; “Ben, Ubey bin Ka’b ve Ebu Talha otururken ekmek ve et yedik. Abdest almak istedim. Bana;

“Niçin abdest alacaksın?” dediler. Ben de;

[43] İbn Hacer Metalibu Aliye(934)

“Yediğimiz şeyden dolayı” dedim. Dediler ki;

“Temiz ve helal olan şeyden dolayı mı abdest alacaksın? Senden daha hayırlı olan (Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem) bundan dolayı abdest almazdı.”[44]

Abdullah b. Ebi Talha rivayet ettiği hadisde şöyle demektedir:

"Ebu Talha, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i, Ömer b. Ebi Talha vefat ettiğinde (cenaze namazını kılmaya) çağırdı. Rasûlullah (s.a) yanına gitti ve evlerinde onun cenaze namazını kıldı. Rasûlullah (s.a) öne geçti, Ebu Talha onun arkasında idi. Ummü Süleym de Ebu

---

[44] Ahmed(4/30) İbni Kesir Camiül Mesanid(14/222) isnadı sahihtir.

Talha'nın arkasında idi. Beraberlerinde başka kimse de yoktu."[45]

Enes radiyallahu anh'dan: "Biz, Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'in Usfân dönüşünde beraberindeydik. Huyey kızı Safiyye'yi terkisine almıştı. Devesi tökezledi ve beraberce düştüler. Ebu Talha gelip dedi ki:

"Ey Allah'ın Resulü! Allah beni sana feda kılsın, bir şey oldu mu?"

"**Hayır; bana bir şey olmadı. Lâkin sen kadına dikkat et!**" Ebû Talha elbisesini çevirip yüzünü kapattı. Sonra elbisesini kadına örttü, kadın kalktı. Bineklerini onlara düzeltip hazır vaziyete getirdi. İkisi de

---

[45] Hakim (1/365) Beyhaki (4/30-31) el-Heysemi Mecmau'z-Zevaid(3/34) şunları söylemektedir: "Hadisi Taberani, el-Kebir'de rivayet etmiş olup, ravileri Sahih ravileridir." Bu hadisin Enes'ten gelen bu manada bir başka şahidi de vardır. Bunu İmam Ahmed (3/217) rivayet etmiştir.

bindiler, biz de onlarla beraber gittik. Medine'yi görünce, Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle dedi:

"**Dönücüleriz, tevbe edicileriz, ibadet edicileriz ve ancak Rabbimize hamd edicileriz.**" Medine'ye kadar hepimiz devamlı olarak bunu söyledik."[46]

Enes (ra)'ten gelen bir diğer rivayete göre Ebû Talha: 'Ben ne iki adama imam olurum, ne de başlarına emir olurum' demiştir.[47]

---

[46] Buhârî(cihâd 197, 4/39-40)

[47] Ahmed Zühd(1118)

Cömertliği:

Ebu Talha radıyallahu anh, Medine'deki sahabelerin zenginlerinden idi. Bütün malları, hayvanları, Berha mevkiinde bulunuyordu. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem sık sık buraya uğrar, manzarasını seyreder ve meşhur suyundan içerlerdi. Yine bir gün buraya uğradığında Ali İmran suresindeki;

"**Sevdiğiniz mallarınızdan infak etmedikçe, hayra nail olamazsınız**" mealindeki 92. ayeti kerimesi nazil oldu. Bu ayeti kerimeyi işiten Ebu Talha radıyallahu anh, hemen Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'e başvurarak, mallarının hepsini bağışlayıp istediği gibi kullanmasını teklif etti. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem de

بخ ذلك مال رابح وإني أرى أن تجعلها في الأقربين

"Bu ne kazançlı bir mal Ben onu akrabalarına vermeni uygun görürüm." Buyurdu. O da bütün mallarını akrabalarına sadaka olarak dağıttı.[48]

Abdullah Bin Ebu Bekr radıyallahu anhuma rivayet ediyor; Ebu Talha radıyallahu anh, bahçesinde namaz kılarken, küçük bir kuş uçtu ve çıkacak yer bulamadığından oraya buraya gidip gelmeye başladı. Hurma ağaçlarının sıklığından kaçacak yer bulamadı. Bu Ebu Talha'nın hoşuna gitti ve gözleriyle onu takip etti. Sonra kendine geldiğinde kaç rekât kıldığını hatırlamadı. Bunun üzerine şöyle dedi;

"Şu malımda bana bir imtihan isabet etti." Sonra Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'e gelerek dedi ki;

---

[48] Buhari(Vekalet,15; Vesaya, 10) Tergib(2/140) Şa'rani Hukukul Uhuvvet(s.107)

"Ya Rasulullah! O bahçe sadakadır. Onu Allah'ın sana gösterdiği yere tahsis et!"[49]

[49] Malik Muvatta(1/98) Abdullah Bin Mübarek Zühd(526) Tergib(1/316) Muhasibi er Riaye(s.46) Siyeru A'lam(2/33) Dümeyri Hayatul Hayevan(s.77)

Başkasını Kendisine Tercih (Îsâr)

Ebu Hureyre (R.a.) anlatıyor; "Bir adam Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'e geldi ve;

"Ey Allah'ın Rasulü! Yoksulluğum son raddesine geldi. Fakirlikten iyice bunaldım" dedi. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem onu, bir şeyler vermeleri için hanımlarına gönderdi. Fakat onların yanında da ona verebilecekleri bir şey yoktu. Bunun üzerine Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem ashabına döndü ve buyurdu ki;

"**Bu adamı bu gece misafir edecek kimse yok mu? Allah ona rahmet eylesin**." Ebu Talha el-Ensari (R.a.) kalktı ve

"Ey Allah'ın Rasulü! Ben misafir ederim" dedi ve onu alıp ailesine geldi. Hanımına;

“Bu Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’in misafiridir. Ondan bir şey esirgeme” dedi. Kadın;

“Allah’a yemin olsun ki, çocukların yiyeceğinden başka hiçbir şeyimiz yok.” Dedi. Ebu Talha;

“Çocuklar akşam yemeği istedikleri zaman onları uyut. Sonra gel ışığı söndür. Biz de karınlarımızı bağlar, böylece açlığa katlanırız.” Dedi ve çocukların yiyeceğini misafire ikram ettiler.

Sabah olunca misafir kalktı ve Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem’in yanına vardı. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem;

“**Allah falan adam ve filan kadına güldü**” buyurdu ve Allah Teala şu ayeti indirdi;

“Kendileri zaruret içinde bulunsalar bile onları kendilerine tercih ederler. Kim

nefsinin cimriliğinden korunursa, işte onlar kurtuluşa erenlerdir."(Haşr 9)[50]

Bazı âlimler bu kıssada geçen kişinin, Ebu Talha el-Ensarî künyesiyle anılan başka bir sahabe olduğunu söylemişlerdir. Fakat hoş bir hadise olduğu için burada naklettim.

---

50 Buhari(tefsir 59/6) Müslim(eşribe 172) Tirmizi(3304) Taberi Tefsiri(28/29) Buhari Edebul Müfred(740) bkz.: Suyuti Lubabun Nukul(2/161) Kurtubi(18/18)

Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'i defnetmesi:

Ebu Ya'la, İbni Abbas radıyallahu anhuma'dan rivayet ediyor:

"Sahabeler, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in mezarını kazmak istediklerinde Ebu Ubeyde el-Cerrah, Mekke'liler gibi normal yarık şeklinde mezar kazardı. Ebu Talha Zeyd Bin Sehl ise, Medineliler için lahid yaparak mezar kazardı. Abbas radıyallahu anh iki adam çağırdı. Onlardan birine:

"Sen Ebu Ubeyde'ye git." Diğerine ise;

"Sen de Ebu Talha'ya git" dedi. Bunları gönderdikten sonra da:

"Allah'ım! Sen rasulün için mezar olarak şakk veya lahid'den birini seç" diye

dua etti. Ebu Talha radıyallahu anh'e giden adam Ebu Talha radıyallahu anh'ı bulup getirdi. O da Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem için lahid şeklinde mezar hazırladı..."[51]

---

[51] İbn Kesir el-Bidaye(5/448)

Bir Mucizeye şahit oluşu:

İmam Ahmed, Enes radıyallahu anh'den rivayet ediyor;

"Adamın biri peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'in katipliğini yapıyordu. Bakara ve Al-i İmran surelerini okumuştu. Adam Bakara ve Ali İmran surelerini okuduğunda aramızda yüceldi. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem ona;

"Gafuran Rahîma" diye yazmasını söylerdi. Ama o;

"Alîmen Hakîma" diye yazardı. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem ona;

"Şöyle ve şöyle yaz" dedi. O da;

"İstediğin gibi yazıyorum" diye cevap verdi. O adam islam'dan dönüp mürted oldu ve müşriklerin arasına katıldı. Onlara:

“Ben size Muhammed’i bildireyim. Ben kendi istediğimden başka bir şey yazmıyordum” dedi. O adam öldü. Ancak peygamber sallallahu aleyhi ve sellem;

“Yer onu kabul etmeyecektir” buyurdu. Ebu Talha radıyallahu anh o adamın öldüğü yere gitmiş, onun cenazesinin yer üzerinde olduğunu görmüş ve:

“Bu adamın nesi var?” diye sorunca oranın halkı şöyle cevap vermiş:

“Onu defalarca gömdük ama yer onu kabul etmedi.”[52]

[52] İbn Kesir el-Bidaye(6/224)

Allah'ın ve Rasulü'nün Emrine Teslimiyet

Enes (R.a.) anlatıyor; "sarhoşluk verici içkiler haram kılındığı zaman, Medine halkı için kuru hurma ile koruk hurmadan yapılmış içkiden daha hoşlarına gideni yoktu. Ben de Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in ashabından bazılarına, Ebu Talha'nın evinde bulunurken içecek sunuyordum. Birisi gelip dedi ki;

"Sarhoşluk veren içkiler haram kılındı" Sahabeler, "ne zaman" veya "nasıl" diye sormadan derhal;

"Ey Enes! Şarabı yere dök" dediler. Sonra serinleyinceye ve yıkanıncaya kadar Ümmü Süleym'in evinde kuşluk uykusuna yattılar. Sonra Ümmü Süleym radıyallahu anha onlara koku ikram etti. Ondan sonra onlar, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in yanına gittiler ve adamın getirdiği

haberin doğru olduğunu öğrendiler. Artık sahabeler asla şarabı tatmadılar.[53]

Ubeydullah bin Abdullah r.a. anlatıyor; "Hasta yatan Ebu Talha el Ensarî'yi ziyarete gittim. Sehl Bin Huneyf r.a. de yanında idi. Ebu Talha r.a. yanındaki bir adama altındaki çarşafı kaldırmasını emretti. Süheyl;

"Niçin kaldırtıyorsun?" deyince Ebu Talha;

"Çarşafın üzerine resimler basılmış, resimler hakkında Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in neler söylediğini biliyorsun." Dedi. Sehl r.a.;

"Ama kumaşlar üzerine yapılan resimler hariç" buyurmamış mıydı?" dedi. Ebu Talha r.a.;

---

53 Buhari(Mezalim 21) Müslim(eşribe 3-7) Buhari Edebul Müfred(1241)

"Evet, ama kaldırılırsa kalbim daha müsterih olur." Dedi.[54]

[54] Buhârî(libâs 92/2, 7/66) Müslim(libâs 86-7, s. 1666) Tirmizi(1750) "hasen sahih" kaydıyla. Nesai Sünenül Kübra(5/499) Nesai(8/212)

Hadis Rivayeti

İbni Hazm'ın tesbitine göre 25 hadis rivayet etmiştir.[55]

Ebu Talha radıyallahu anh'den hadis rivayet edenler ise; oğlu Abdullah, üvey oğlu Enes Bin Malik, torunu İshak Bin Abdullah Bin Ebi Talha, İsmail Bin Beşir, Mevla İbni Mugale, Zeyd Bin Halid el-Cuhenî, Ebul Habbab Said Bin Yesar, Abdullah Bin Abbas, Abdullah Bin Amr ibni Abdulkarî, Abdurrahman Bin Abdulkari ve Ubeydullah Bin Abdullah Bin Abdullah Bin Utbe radıyallahu anhum.[56]

Rivayet ettiği hadislerden bazıları şunlardır;

---

[55] İbn Hazm Cevamius Siyra(s.260)

[56] Mizzi Tehzibul Kemal(10/76) İbn Abdilberr el-İstiab(2/553)

1- Ebû Talha radiyallahu anh'den: "Avlularda oturup konuşuyorduk. Allah Resulü sallallahu aleyhi ve sellem gelip başımızda durarak şöyle buyurdu:

"**Neden böyle yollarda oturuyorsunuz?**"

"Kötü bir şey için değil, sırf iyi şeyler için oturup konuşuyoruz" dedik. Şöyle buyurdu:

"Ya oturmayın, ya da oturduğunuz takdirde harama bakmamak, selâm almak, güzel konuşmak gibi yolun hakkı olan şeyleri verin!"[57]

2- Ebu Talha el-Ensârî (radıyallâhu anh) anlatıyor: "Resülullah (aleyhissalâtu vesselam) buyurdular ki:

---

[57] Müslim (selâm 2, s. 1703-4)

"Melekler, içerisinde köpek ve (resim, biblo gibi) timsaller bulunan eve girmezler."[58]

3- Ebu Talha radıyallahu anh, Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'e;

"Ey Allah'ın Rasulü! Evimde kalan yetimler için şarap almıştım" deyince Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem;

"**Şarabı dök, testileri kır**" buyurdu.[59]

Bu hadisi şeriften, şarabın alım satımının, ne sebeple olursa olsun elde bulundurulmasının haram oluşu hükmü çıkmaktadır. Nitekim Enes b. Malik radıyallahu anh'den rivayete göre,

---

[58] Buhâri(Libâs 92,88, Bedü'l-Halk 6,14, Megâzî 11) Müslim(2606) Ebu Dâvud(4155) Tirmizî(2805) Nesâî(8/212,213) İbnu Mace(3649)

[59] Tirmizi(1293) İbni Kesir Camiül Mesanid(14/222) sahihtir.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, içki konusunda on kişiyi lanetlemiştir:

"**İçki yapılacak malzemeyi sıkan kimseye, sıkan kimseye, sıktırmak için malzeme temin edene, içene, taşıyana, kendisine taşınan kimseye, ikram edip başkasına sunan kimseye, alım satımını yapana, kazancını yiyene, satın alana ve kendisi için satın alınana**."[60]

4- Cabir ve Ebû Talha radiyallahu anhumâ'dan: (Allah Resulü sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu:)

"Namusu çiğnendiği, şahsiyetine sataşıldığı bir yerde müslümanın yardımına koşmayan bir kimseye, yardım istediği bir yerde Allah yardım etmez. Irzına sataşıldığı ve şahsiyetinin çiğnendiği bir yerde müslümanın yardımına koşana gerektiği

[60] Tirmizi(1295)

yerde Allah da yardım eder"[61]

5- Ebu Talha (radıyallâhu anh)'dan: "Bir gün Resülullah (aleyhissalâtu vesselâm), yüzünde bir sevinç olduğu halde geldi. Kendisine:

"Yüzünüzde bir sevinç görüyoruz!" dedik.

"Bana melek geldi ve şu müjdeyi verdi: "Ey Muhammed! Rabbin diyor ki:

"Sana salavat okuyan herkese benim on rahmette bulunmam, selam okuyan herkese de benim on selâm okumam sana (ikram olarak) yetmez mi?"[62]

---

[61] Ebu Davud(4884) isnadında Leys Bin Ebi Süleym vardır.
[62] Nesâi(3/50) Darimi(2776) Ahmed(4/29,30) Hakim(2/420)

6- Ebu Ya'la ve Taberani, Ebu Talha el-Ensarî radıyallahu anh'den rivayet ediyorlar:

"Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem iyisinden iki koç kurban edip, birincisini keserken;

"عن محمد وآل محمد"

"Bu Muhammed ve ailesi için" dedi. İkincisini keserken ise;

"عمن آمن بي، وصدق من أمتي"

"Bu da ümmetimden bana iman edip beni tasdik edenler için" buyurdu."[63]

7- Ebu Talha radıyallahu anh der ki; "Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'e

---

[63] İbnul Esir Usdül Gabe(6/181) isnadı sağlamdır.

açlıktan şikâyet ettik ve karnımıza bağladığımız taşı ona gösterdik. Bunun üzerine Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem karnına bağladığı iki taşı gösterdi."[64]

8- Ebu Talha (radıyallahu anh) anlatıyor: "Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) bir kavme galebe çalınca, (evler arasındaki) boş bir arsada üç gece kalırdı."[65]

9- Ebu Talha radıyallahu anh anlatıyor; "Rasûlullah (s.a) Bedir günü emir vererek Kureyş'in ileri gelen kâfirlerinden on dört kişi ayaklarından sürüklendiler ve Bedir'deki kuyulardan oldukça berbat ve kötü bir kuyuya atıldılar. Ancak Umeyye b. Halef atılmadı. Çünkü o zırhı içerisinde şişmiş ve zırhını büsbütün doldurmuştu. Onu yerinden oynatmak istediler.

---

64 Tirmizi(2371) Ahmed Zühd(974) İbni Kesir Camiül Mesanid(14/223)

65 Buharî(Cihad 185, Megâzî 7) Müslim(2875) Tirmizî(1551) Ebu Dâvud(2695)

Birbirinden dağılacağı görülünce onu olduğu gibi bıraktılar ve üzerine cesedi görülmeyecek şekilde toprak ve taş yığdılar. Peygamber (s.a) bir kavmin yakınlarına vardığı vakit oranın geniş düzlüğünde üç gece ikamet ederdi. Bedir'in üçüncü günü olunca bineğinin yüke hazırlanmasını emretti. Sonra yürüyerek yola koyuldu. Ashabı da peşinden gittiler ve:

"Herhalde bir ihtiyacını görmek için gidiyor" dediler. Nihayet kuyunun ağzı başında durdu ve onların ve babalarının isimlerini söyleyerek [onlar leş haline gelmişken] yüksek sesle seslenmeye başladı:

"Ey Ebu Cehil b. Hişam, ey Utbe b. Rebia, ey Şeybe b. Rabia, ey Velid b. Utbe! Allah'a ve Rasûlüne itaat etmiş olmak sizi sevindirir miydi? Şüphesiz bizler Rabbimizin bize vaad ettiğinin hak olduğunu gördük. Sizler de Rabbinizin size vaad ettiğinin hak olduğunu gördünüz mü?"

(Ebu Talha) dedi ki: Ömer, Peygamber (s.a)'ın söylediklerini duydu ve dedi ki:

“Ey Allah'ın Rasûlü sen ancak ruhları bulunmayan birtakım cesetlerle konuşuyorsun. Acaba onlar duyuyorlar mı? Aziz ve celil olan Allah:

“**Sen ölülere sesini işittiremezsin**” (diye buyurmuyor mu?) Bunun üzerine Rasûlullah (s.a) şöyle buyurdu:

“Muhammed'in canı elinde olana yemin ederim ki sizler benim bu sözlerimi onlardan daha iyi duyuyor değilsiniz. Allah'a yemin olsun şu anda onlar benim kendilerine söylediklerimin hakkın ta kendisi olduğunu artık biliyorlar, (bir rivayette: Şüphesiz onlar şu anda işitmektedirler.) Şu kadar var ki onlar bana hiçbir şekilde cevap veremiyorlar.

Katade dedi ki: Allah onları [onun için] diriltti ve onlara söylediği sözlerini onları

azarlamak, küçültmek, intikam almak, hasret ve pişmanlık duymalarını sağlamak için işittirdi."[66]

---

[66] Buhari (7/240-241) Müslim (7/164) Ahmed (4/129) Nesai(1/293)

2. BÖLÜM

ÜMMÜ SULEYM RUMEYSA (Radıyallahu anha):

Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem'in süt teyzesi olup[67] sahabe hanımların kanaatkâr olanlarından, dindar, faziletli ve dirayetli bir hanımdı.[68]

İsmi ve nesebi; Rumeysa Binti Milhan Bin Halid bin Zeyd bin Haram bin Cundeb bin Amir bin Ganim bin Adiy bin en-Neccar el-Hazreciye en-Neccariye el-Ensariye olup, künyesi Ümmü Süleym'dir..[69]

---

[67] Bkz.: Nevevi Tehzibul Esma (2/626)

[68] Mizzî Tehzibul Kemal (35/365)

[69] İbni Sa'd Tabakat (8/424) İbnul Esir Usdül Gabe (7/119) Zehebî Siyeru A'lamin Nubela (2/304) el-İstiab (4/1940) İbn Hacer Fethul Bari (1/489) el-İsabe (8/227) Mizzî Tehzibu'l-Kemal (35/365) Suyuti İsafu'l-Mübetta (s.35) İbnul

İsmi hakkında; Sehle, Rümeyle, Rümeyse, Müleyke, el-Ğumeysa ve er-Rumeysa olduğu söylenmiştir.[70]

Ebu Nuaym dedi ki; "Ona Rumeysa veya Gumeysa denilirdi. Enes bin Malik'in annesi, Ebu Talha'nın eşidir."[71]

Cevzî Safvetus Safve (2/65) Mehmed Zihni Meşahirun Nisa (1/93)
[70] İbni Sa'd Tabakat (8/424) İbnul Esir Usdül Gabe (7/119) Zehebî Siyeru A'lamin Nubela (2/304) İbn Hacer Fethul Bari (1/489) el-İsabe (8/227) Mizzî Tehzibul Kemal (35/365) İbnul Cevzî Safvetus Safve (2/65) el-İstiab (4/1940)
[71] İbni Kesir Camiul Mesanid (15/477) İbnul Esir Usdül Gabe (7/119) İbni Hacer el-İsabe (4/308)

İsminin Manası:

Rumeysa; çipil göz anlamında olup, Şi'rayı Şami denilen yıldızın ismidir. Bir de Şi'rayı Yemani vardı. Buna Araplardan Huzaa kabilesi cahiliye döneminde taparlardı. "Şüphesiz O, Şi'ra'nın Rabbidir." (Necm, 49) mealindeki ayet ile bu yıldız kastedilmektedir.[72]

Bu konudaki Arap efsanesine göre, bu iki yıldız, Yemen memleketlerinde görülen Süheyl-i Yemenî adındaki yıldızın kız kardeşiydiler. Süheyl bunları terk edip, Yemen taraflarına gitti. Sonra Şi'rayı Yemanî de Şamî'yi terk edip Süheyl'in ardından gittiği için ona "Âbur" ismi verildi. Onun ayrılık derdi ile Şir'ayı Şamî ağlayarak kalıp gözleri çapak bağladı. Bu sebeple ona

[72] bkz. İbni Kesir Tefsiri Muhtasarı (5/2447) Mevakib Tefsiri (s.605)

Ğumeysa (meşhur rivayete göre; Rumeysa) denildi.[73]

Bir hadisi şerifte Ümmü Süleym radıyallahu anha hakkında;

دخلت الجنة فسمعت خشفة بين يدي فإذا أنا بالغميصاء بنت ملحان

"**Ben cennete girdiğimde bir önümde bir ayak sesi işittim. Bir de baktım ki Gumeysa Binti Milhan orada!**" buyrulmuştur. Diğer rivayette;

دخلت الجنة فإذا أنا بالرميصاء امرأة أبي طلحة

"**Cennete girdim ve ne göreyim? Ebu Talha'nın hanımı Rumeysa**" şeklinde gelmiştir.[74]

---

[73] Mehmed Zihni Meşahirun Nisa (2/100)

İlk Eşi Malik Bin Nadr'dan Ayrılması

Ümmü Süleym, Cahiliye döneminde Malik bin Nadr ile evli idi ve Enes radıyallahu anh, bu evliliğinden doğmuştu.

Ümmü Süleym Müslüman olduğunda, kocası Malik, yanında değildi. Eve gelip hanımının Müslüman olduğunu öğrenince ona;

"Sen dininden mi çıktın? Sen sapıttın mı?" dedi. Ümmü Süleym;

"Hayır, ben dinimden çıkmadım ve sapıtmadım. Fakat şu şehrimize gelen zata iman ettim" diye cevap verdi ve oğlu Enes'e

---

[74] Buhari (4/198) Müslim (s.1908) Ebu Nuaym Hilye (2/57) Cem'ül Fevaid (8994) Mehmed Zihni Meşahirun Nisa (1/295)

İslam dinini telkin etmeye başladı. Kocası Malik bunu görünce kızarak;

"Benim çocuğumu dinsiz yapıyor, onu bozuyorsun. Vazgeç bundan!" dedi. O da;

"Ben onu bozmuyorum dedi. Malik bunun üzerine ona darılıp Şam'a doğru gitti ve yolda bir düşmanı tarafından öldürüldü.[75]

Önceki bölümde Ebu Talha radıyallahu anh ile evlenmesi anlatılmıştı.

Abdullah Bin Ebi Talha der ki; "Ebu Talha, Ümmü Süleym'e evlenme teklif etmişti. Ümmü Süleym ise:

"Enes yetişip meclislerde söz sahibi oluncaya kadar evlenmeyeceğim" diyordu.

---

[75] İbni Sa'd Tabakat (8/425) İbnul Esir Usdül Gabe (7/119) Zehebî Siyeru A'lamin Nubela (2/305) Mizzî Tehzibul Kemal (35/366) el-İstiab (4/1940) el-İsabe (8/228)

Allah anneme hayırlı karşılıklar versin, bize gerçekten çok iyi baktı ve güzel yetiştirdi."[76]

Peygamber efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem'e İslamiyet üzere beyat ederken, ölüye feryat etmemek üzere de biat etmiş, bu ahdinde de durmuştur.[77] Daha önceki bölümde bu da anlatılmıştı.

---

[76] İbni Sa'd Tabakat (8/426) el-İsabe (8/228)
[77] Buhari (2/86)

Oğlunu hizmete verişi:

Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem, Medine'ye hicret edince, herkes, hediyeler takdim ediyordu. Ümmü Süleym hazretleri de, eli dar olduğu için Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'e hediye edecek bir şey bulamayıp, henüz on yaşında bulunan oğlu Enes'in elinden tutarak, onun huzuruna getirmiş ve demiştir ki;

"Ey Allah'ın Rasulü! Bunu, size hizmetkârlık etmekle şereflensin diye getirdim. Benim oğlum ve sizin hizmetkârınızdır, ona dua buyurun"

Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem de, Enes radıyallahu anh hakkında,

"اللّهمّ، أكثر ماله وولده، وبارك له فيما أعطَيتَه"

"**Allah'ım! Onun malını ve çocuklarını çoğalt. Ona her ne verirsen bereketli kıl**" buyurarak dua etmişti.[78]

Bu duanın bereketiyle, Enes radıyallahu anh, 103 yaşına kadar yaşayarak, 80 evladı olmuş, bunlardan 78'i erkek, 2'si kız olmuştur. Malı da sayılamayacak kadar çok idi. Ömer radıyallahu anh döneminde halka fıkıh öğretmek için Basra'ya gidip hicri 91 tarihinde ahirete irtihal eylemiştir.[79]

Ebu Halde Halid İbnu Dinar anlatıyor: "Ebu'l-Aliye'ye:

---

[78] Buhari (Da'avat 19, 26, 47, Savm 61) Müslim (660, 2480, 2481) Tirmizi (3827, 3828) Ahmed (3/108, 188) İbni Sa'd Tabakat (8/429) Busayri İthaf (7642-44) Metalibu Aliye (4094) Ebu Yala (6/3388) Heysemi Maksadul Ali (1429) Mecmauz Zevaid (9/325) İbni Kesir el-Bidaye (6/25) İbnul Esir Usdül Gabe (7/119)

[79] Mehmed Zihni Meşahirun Nisa (1/94) bkz. İbni Kesir el-Bidaye (6/25)

"Enes, "Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm'dan hadis işitti mi?" diye sordu. Ebu'l-Aliye:

"(Bu nasıl soru?) Hz. Enes on yıl Resûlullah'a hizmet etti, Resûlullah onun için duada bulundu. Enes'in bir bahçesi vardı, yılda iki sefer meyve verirdi. Bahçede bir reyhanı vardı, ondan misk kokusu gelirdi" diye cevap verdi.[80]

Enes radıyallahu anh anlatıyor; Bir gün Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'e hizmetimi bitirdikten sonra;

"Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem kuşluk uykusuna yatacak" dedim ve yanındakiler çıktılar. Bir de baktım çocuklar oynuyorlar. Ben de kalkıp onların oyunlarını seyretmeye başladım. Sonra Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem gelip, onların yanına kadar geldi ve selam verdi.

[80] Tirmizi (3832)

Sonra beni çağırıp bir işe gönderdi. Ben dönüp gelinceye kadar, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem bir gölgede bekledi. Ben de eve geç gelmiştim. Annem Ümmü Süleym bana niçin geç geldiğimi sordu ve ben de sebebini söyledim. Annem;

"O iş nedir?" diye sorunca dedim ki;

"O aramızda gizli bir sırdır." Bunun üzerine annem;

"Aferin. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in sırrını iyi muhafaza et." Dedi.

Enes radıyallahu anh Sabit el-Bünani'ye demiştir ki;

"Ey Sabit! Vallahi o sırrı bir kimseye söylemiş olsaydım, bugün sana da söylerdim."[81]

---

[81] Müslim (fadail 145 s.1929) Buhari Edebul Müfred (1139, 1154) Cem'ül Fevaid (7841)

Cihada Katılması:

Ümmü Süleym, diğer sahabe hanımlar gibi harplerin çoğuna iştirak etmiş, her birinde önemli hizmetler etmişti. Uhud, Hayber, Huneyn savaşlarına katılmış, çarpışmış, su taşımış ve kırba dikmiştir.[82]

Uhud harbinde mücahidlere hizmet etmiş, kocası Ebu Talha Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'i korumakla meşgul iken, oğlu Enes, yaşı küçük olmasına rağmen harbe katılmıştı. Su tulumlarını doldurup annesi Ümmü Süleym'e ve Aişe Radıyallahu anhuma'ya veriyordu.

Bu şiddetli savaş esnasında bir ara Müslümanlar bozguna uğramışlar ve Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'i yalnız bırakmışlardı. Bu esnada Aişe ve

[82] bkz.:Müslim (3/1442-44)

Ümmü Süleym radıyallahu anhuma, askerler arasında kırbalarla su taşıyorlar ve yaralılara su veriyorlar, onların yaralarını sarıyorlardı.[83]

Ümmü Süleym radıyallahu anha, Huneyn gününde yanında bir hançer olduğu halde Ebu Talha radıyallahu anh ile birlikteydi. Ebu Talha;

"Ey Ümmü Süleym! Bu nedir?" Dedi. Ümmü Süleym;

"Müşrikler bana yaklaşırlarsa, bununla onların karınlarını deşeceğim" dedi. Ebu Talha Radıyalahu anh;

"Ey Allah'ın Rasulü! Ümmü Süleym'in ne dediğini duydunuz mu?" diyerek Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'e aktardı. O da buyurdu ki;

---

[83] Buhari (cihad 65) Ebu Nuaym Hilyetul Evliya (2/59) Beyhaki (9/30) Kettani Teratibul İdariye (2/336) İbnul Cevzî Safvetus Safve (2/66)

يا أم سليم إن الله قد كفى وأحسن

"Ey Ümmü Süleym! Allah Azze ve Celle (sana koruyucu olarak) yeter ve O en güzelini yapar"[84]

[84] Ebu Nuaym Hilye (2/59) Müslim (cihad 134, 3/1442) Ebu Davud (2/2718) Fethul Bari (12/31) Vakıdi (3/902) İbni Sad (8/425) İbni Hişam (4/88) İstiab (4/1940)

Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in Gelinlerini hazırlaması

Hayber'in fethinden sonra Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in emriyle ganimetler toplandı. Esirler arasında bulunan Zeynep Binti Huvey Bin Ahtab da vardı. Daha sonra adı Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem tarafından Safiye olarak değiştirilen bu hanım, Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem'in hanımı olmak şerefine nail olmuştu.

Hidayete erip Müslüman oluncaya ve gelin oluncaya kadar Safiye'yi, Ümmü Süleym'in evinde kalmak üzere emanet bıraktılar. O da gelini süsledi, saçlarını yaptı ve her işini yoluna koyup hazırladı. Daha sonra Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem

onu azat etti ve onun mehri azat edilmesi oldu.[85]

Vakıdî'nin Abdullah Bin Abdurrahman Bin Ebi Sa'saa'dan rivayetine göre, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in Mariyetul Kıptıyye adlı cariyesi de Ümmü Süleym radıyallahu anha'nın evine yerleştirilmiş ve orada Müslüman olmuştu.[86]

---

[85] Müslim (s.1045) İbni Hişam es-Siyra (2/339) İbni Sa'd (8/122) Mevahibu Ledüniye (1/342) Kettani Teratibul İdariye (2/332) Cem'ül Fevaid (4076) İbn Kesir el-Bidaye (4/356)
[86] İbn Kesir el-Bidaye (5/502)

Onun Evinde Zuhur Eden Mucizelerden Birisi:

Enes Bin Malik radıyallahu anh anlatıyor; "Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem Medine'ye geldiği zaman, ben küçüktüm. Annem Ebu Talha ile evlenmişti. Ebu Talha o sıra fakir kalmıştı. Zira malının tamamını sadaka olarak vermişti. Bir iki gün hiç yemek yemeden geçen zamanlarımız olmuştu.

Bir gün annemin eline biraz arpa geçmişti. Onu un yaptı ve iki ekmek pişirdi. Komşudan azıcık süt istedi.

"Ebu Talha'yı da çağır beraber yiyelim" dedi. Ben de sevinerek çıktım. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem ashabı ile oturuyordu.

"Ya Rasulullah! Annem sizi çağırıyor" dedim. Kalktılar, ashabına da;

"**Kalkınız**" buyurdular. Eve yaklaştık. Ebu Talha'ya;

"**Hiç bir şey hazırladın mı ki, bizi davet ediyorsun?**" buyurdular. O da;

"Ya Rasulullah! Dünden beri bir şey yemedim. Evde bir şey olduğunu da sanmam" dedi.

"**Öyleyse Ümmü Süleym bizi neden çağırmış, git bir bak**" buyurdular.

Ebu Talha, içeri girdi. Ümmü Süleym;

"İki arpa ekmeği pişirdim, komşudan da biraz süt istedim. Enes'i seni çağırması için gönderdim" dedi.

Ebu Talha dışarı çıkıp Ümmü Süleym'in söylediklerini Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'e haber verdi. O da;

"**Zararı yok, içeri girelim**" buyurdu. Kendileri, Ebu Talha ve ben içeri girdik.

"**Ekmekleri getirin**" buyurdular.

Mübarek ellerini ekmeklerin üzerine koyup parmaklarını açtılar ve;

"**On kişi çağırın**" buyurdular. Çağırdım.

"**Oturun ve Bismillah deyip parmaklarımın arasından yeyin**" buyurdular. Bu on kişi yeyip doyunca,

"**On kişi daha çağırın"** buyurdular. Çağırdım ve onlar da aynı şekilde doydular. Böylece ashabdan 73 kişi yeyip doydular. Sonra üçümüz yedik ve doyduk. Sonra ekmekleri annem Ümmü Süleym'e verdiler.

"**Al, ye ve kime dilersen yedir**" buyurdular.[87]

Enes (radıyallahu anh) anlatıyor: "Hz. Peygamber (aleyhissalâtu vesselâm) Zeyneb (radıyallahu anhâ)'le evlenmişlerdi ki, annem Ümmü Süleym bana:

"Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm)'a bir hediyede bulunsak" dedi. Ben kendisine:

"Bir şeyler yap!" Dedim. Bunun üzerine hurma ve yağ getirdi, bir tencereye koyarak bunlarla yemek yaptı ve benimle gönderdi. Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm)'a götürdüm.

"**Yemeği bırak!**" dedi. Sonra bana emredip:

---

[87] Buhari (menakıb 25) Müslim (2/178) Taberani (25/106-112) Mevahibu Ledüniye (1/646) El-Bidaye (9/108)

"Bana falancaları çağır" dedi ve teker teker isimlerini söyledi. Ayrıca:

"Kime rastlarsan çağır" diye emretti.

Enes der ki: Emri yerine getirdim, sonra döndüm. Ev insanlarla dolmuştu. Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) elini mezkûr yemeğin üzerine koydu ve Allah'tan başka kimsenin bilmediği bir şeyler söyledi. Sonra cemaati onar onar çağırdı. Herkes o yemekten yiyordu. Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) yiyenlere:

"Yemeğe Allah'ın ismini zikrederek başlayın! Herkes önünden yesin!" dedi.

Bu hal herkesin yemekten yeyip dağılmasına kadar devam etti. Sonunda çıkanlar çıktı. Bazıları da kalıp sohbete devam ettiler. Bir müddet sonra Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) da çıkıp hücrelere doğru yürüdü. Peşi sıra ben de çıktım ve:

"Davetliler gitti artık!" dedim. Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) evine geri döndü (ve derhal vahiy alameti olan) örtüyü üzerine çekti. Bu sırada ben hücrede idim. (Vahiy hâli geçince) o (aleyhissalâtu vesselâm) şu vahyi okuyordu:

"Ey iman edenler, (bundan sonra) Peygamber'in evlerine yemeğe davet olunmaksızın, vaktine de bakmaksızın-girmeyin. Fakat davet olunduğunuz zaman girin. Yemeği yiyince dağılın. Söz dinlemek veya sohbet etmek için de (izinsiz) girmeyin. Çünkü bu Peygamber'e eza vermekte, o sizden utanmaktadır. Allah ise, hak(kı açıklamak)tan çekinmez..." (Ahzâb 53)[88]

---

[88] Buharî (Tefsir, Ahzab 8, Nikah 67,64, Et'ime 59, İsti'zan 10,33, Tevhid 22) Müslim (Nikâh 8,(1428) Tirmizî (3215, 3216, 3217)

Bir Başka Mucize:

Enes radıyallahu anh rivayet ediyor; "Annem Ümmü Süleym'in bir koyunu vardı. Onun yağını bir tulumda topladı ve tulum dolunca Zeyneb ile Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'e gönderdi. Zeyneb:

"Ey Allah'ın Rasulü! Bu yağı size Ümmü Süleym gönderdi. Boşaltınız da tulumu geri götüreyim." Dedi. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in emri üzerine tulumu boşaltıp Zeyneb'e geri verdiler. Zeyneb tulumu geri götürdüğü zaman Ümmü Süleym evde yoktu. Zeyneb tulumu bir çiviye astı. Ümmü Süleym eve geldiği zaman tulumun dolu olup, yağın damlamakta olduğunu gördü. Zeyneb'e:

"Ben sana bu yağı Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'e götür dememiş miydim?" dedi. Zeyneb:

"Ben götürdüm. İnanmıyorsan git sor." Dedi. Bunun üzerine birlikte Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'e gittiler. Ümmü Süleym:

"Ey Allah'ın Rasulü! Ben Zeyneb ile size bir tulum yağ gönderdim. Aldınız mı?" diye sordu. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem;

"**Evet, getirdi.**" Buyurdu. Ümmü Süleym:

"Seni hidayet ve hak din ile gönderene yemin ederim ki, tulum evimde yağ ile dolu olup damlamaktadır" dedi. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem:

"Ey Ümmü Süleym! Allah'ın kendi peygamberine verdiği gibi sana da vermiş olmasına hayret mi ediyorsun? Onu ye ve Allah'a şükret!" buyurdu.

Ümmü Süleym radıyallahu anha der ki; "Eve döndüğümde yağı büyük bir kaba böldüm ve kalanını birkaç ay yedik."[89]

---

[89] İsnadı çok zayıftır. Taberani (25/120) Ebu Ya'la (7/4213) Heysemi Maksadul Ali (1292) Mecmauz Zevaid (8/309) İbn Hacer Metalibu Aliye (3835) İbn Kesir el-Bidaye (6/141) Suyuti Hasaisul Kubra (2/563) Abdulaziz eş-Şennavî Nisaus Sahabe (s.534) isnadında Muhammed Bin Ziyad el-Becerimî yalan ile itham edilmiş bir ravidir. Ebu Ya'la'nın rivayetinde Zeyneb yerine Rubeybe ismi geçmektedir.

Rasulullah s.a.v'in Onu Ziyaret Etmesi:

Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem, çok kere Ümmü Süleym radıyallahu anha'nın evine teşrif eder ve orada istirahat ederdi.

Bir gün istirahat için uyudukları sırada mübarek alınları terlemişti. Ümmü Süleym, mübarek alınlarının terini silerken uyandılar ve sordular;

"Ey Ümmü Süleym! Ne yapıyorsun?" cevabında dedi ki;

"Ya Rasulullah! Bereket için alnınızın terini mendil ile alıyorum, bunu saklayacağım"

Ümmü Süleym radıyallahu anha, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in

terini böyle mendil ile toplar, bunu bir şişe içinde saklar, kokularına katardı.[90]

Enes radıyallahu anh anlatıyor: "(Annem) Ümmü Süleym, Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm için yere bir post serer, O da üzerinde kaylûle (öğle uykusu) kestirirdi. Aleyhissalâtu vesselâm uyanınca annem O'nun terini ve kıllarını toplardı. Bunları bir şişede toplar, sonra onu sürünme maddesine katardı."

(Râvi devamla der ki): "Hz. Enes radıyallahu anh muhtazar (can çekişme halinde) olunca, kefenine sürülecek hanûta bundan katılmasını vasiyet etti."[91]

---

[90] Müslim (fezail 83) İbni Sa'd Tabakat (8/428) Taberani (25/118) el-Bidaye (6/29) Suyuti Hasais (s.183) Zehebî Siyeru A'lamin Nubela (2/307) İbnul Cevzî Safvetus Safve (2/66)

[91] Buhâri (İsti'zan 41) Müslim (Fezail 84(2331) Nesaî (8/218) Zehebî Siyeru A'lamin Nubela (2/307)

Bir kuşluk vakti Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem, Ümmü Süleym'in evine gelmişti. Asılı duran bir su tulumunu aldı ve ayakta ondan su içti. Ümmü Süleym onu aldı ve tulumun ağzını keserek yanında sakladı.[92]

Ümmü Süleym'in kardeşi Haram Bin Milhan r.a. Bi'ru Maune Faciasında Necid tarafına gönderilen yetmiş seçkin sahabeden biri idi. Haram Bin Milhan, Amir Bin Tufeyl'e Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in mektubunu iletmek üzere gönderilmişti. Haram Bin Milhan, Amir'in yanına girince mektuba bakmadan Haram r.a.'e saldırıp onu öldürdü. Amir, Haram Bin Milhan'a ilk darbeyi vurunca Haram r.a. şöyle demişti;

"Allahu ekber! Kabe'nin Rabbine yemin olsun ki ben kazandım." Ümmü

[92] İbni Sa'd Tabakat (8/428) Zehebî Siyeru A'lamin Nubela (2/308)

Süleym radıyallahu anha'ya kardeşinin ölüm haberi ulaşınca;

"Kabe'nin Rabbine yemin olsun, o cenneti kazandı." Dedi.[93]

Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'e, Ümmü Süleym'in evini sık ziyaret etmesinin sebebini sordular. Buyurdu ki;

إني أرحمها قتل أخوها معي

"Ben Ümmü Süleym'e acıyorum. Çünkü onun erkek kardeşi (Haram Bin Milhan) bana yardım ederken şehid oldu"[94]

---

[93] Zehebî Siyeru A'lamin Nubela (2/307) İbn Kesir el-Bidaye (4/125) Abdulaziz Şennavî Nisaus Sahabe (s.531)

[94] Buhari (3/214) Müslim (s.104) İbni Sa'd Tabakat (8/428) Cem'ül Fevaid (8993) Zehebî Siyeru A'lamin Nubela (2/306) İbnul Cevzî Safvetus Safve (2/66)

Bir ara Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem, hac için Mekke'ye gidiyorlardı. Ümmü Süleym'e buyurdular ki;

"**Ey Ümmü Süleym! Bu sene bizimle hacca gelir misin?**" o da;

"Ya Rasulullah! Kocamın iki bineği vardı. Bunlardan birini kendisi, birini de oğlu için alıp hacca gidiyor. Bana binek kalmadı" dedi. Bunun üzerine Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem:

"**Ramazan geldiğinde umre'ye git. Ramazanda yapılan umre, benimle birlikte yapılan bir hac gibidir**." Buyurdu.[95]

Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem, Ümmü Süleym'i hanımlarının develerine bindirip hacca götürdüler. Yolda kadınların develeri arkadan geliyordu. Bunların hizmetinde Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in kölesi Enceşe vardı. Enceşe,

---

95 İbni Sa'd Tabakat (8/430)

develeri yürütmek için nağmeler söylüyordu. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem, bunu işitince;

يا أنجشة رويدك سوقك بالقوارير

"**Yavaş ol ey Enceşe! cam eşyaları (kadınları kastediyorlardı) kıracaksın!" buyurdular**.[96]

Enes radıyallahu anh anlatıyor: "Annem Ümmü Süleym Resulullah aleyhissalâtu vesselâm'a benimle bir sepet taze hurma gönderdi ama evinde bulamadım. Bana bir azatlısının kendisi için hazırladığı bir yemeğe çağrıldığını, oraya gittiğini söylediler. Yanına ben de gittim. Yemeğini yemekte idi. Aleyhissalâtu vesselâm kendisiyle beraber yemem için beni de çağırdı."

---

[96] Buhari (8/44,46,55) Müslim (fazail 70)

Enes devamla der ki: "(Ev sahibi) etli ve kabaklı bir tirid hazırlamıştı. Meğer Aleyhissalâtu vesselâm kabağı severmiş. Ben (bunu görünce) kabağı toplayıp Aleyhissalâtu vesselâm'ın önüne yakın bırakmaya başladım. Yemeği yediğimiz zaman Aleyhissalâtu vesselâm evine döndü. (Ben de hurma) sepetini önüne sürdüm. Resülullah hurmayı yemeye ve taksim etmeye başladı, sepetteki hurmayı böylece bitirdi."[97]

Ümmü Süleym radıyallahu anha, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in süt teyzesi olduğundan, mahrem meseleleri sormaktan çekinmezdi.[98]

---

[97] İbni Sa'd Tabakat (8/429) İbni Mace (3303)
[98] bkz.:Buhari (1/41)

Hanım sahabeler arasında ilim sahiplerinden ve kadınların en akıllılarından idi.[99]

[99] bkz.: Kettani Teratibul İdariye (1/136) İbnul Esir Usdül Gabe (7/119) Mizzî Tehzibul Kemal (35/365) Suyuti İsaful Mübetta (s.35) el-İstiab (4/1940)

Örnek Ahlak'ından;

Taberani, Enes radıyallahu anh'den naklediyor; "Ebu Talha radıyallahu anh, Ümmü Süleym'i, üstüne kapıyı kapatıp dövmeye başladı. Ben kapının ardından seslendim;

"Bu yaşlı ve aciz kadından ne istiyorsun? Neden onu dövüyorsun?" Annem Ümmü Süleym içeriden şöyle seslendi;

"Demek bana yaşlı ve aciz diyorsun ha! Allah senin dizlerini aciz bıraksın!"[100]

---

[100] Taberani(1/247) el-İstiab(4/1940) Mecmauz Zevaid(4/333) Cem'ül Fevaid(4322) İbni Kesir Camiul Mesanid(21/18) Zürkani ŞerhulMuvatta(1/439) Suyuti Tenvirul Havalik(1/130) Suyuti, Silefî'nin Tuyuriyat adlı eserinden nakletti. Taberani'nin isnadında

Hadis Rivayeti:

İbn Hazm'ın tesbitine göre 14 hadis rivayet etmiştir.[101]

Ondan hadis rivayet edenler ise; oğlu Enes Bin Malik, Abdullah Bin Abbas, Amr Bin Asım el-Ensarî, Ebu Seleme Bin Abdurrahman Bin Avf ve Zeyd Bin Sabit radıyallahu anhum ecmain.[102]

1- Bir gün Ümmü Süleym radıyallahu anha hurma ve yağ getirmişti. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem;

"Yağınızı ve hurmanızı kaplarında saklayın. Zira ben oruçluyum." Buyurdu. Daha sonra Rasulullah sallallahu aleyhi ve

---

Muhammed Bin Havvat Bin Şube meçhul olup diğer ravileri güvenilirdir.

[101] İbn Hazm Cevamius Siyra(s.263)

[102] Mizzî Tehzibul Kemal(35/365) Suyuti İsaful Mübetta(s.35) el-İstiab(4/1940) el-İsabe(8/229)

sellem evin bir köşesine geçip nafile namaz kıldı ve Ümmü Süleym ile ailesi için dua etti.[103]

2- Enes radıyallahu anh'den: "Ümmü Süleym'in yanında bir yetim kız vardı. Onu Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem görünce dedi ki:

"**Sensin ha! Hakikaten büyümüşsün. Allah yaşını büyütmesin!**"

Bunun üzerine yetim kız (bu söze) ağlayarak Ümmü Süleym'e döndü. Ümmü Süleym ona sordu:

'Neden ağlıyorsun?' Cevap verdi:

"Allah Resulü bana yaşın ya da ömrün büyümesin diye beddua etti. Şimdi benim yaşım büyümeyecek, ben ne yapayım?"

---

[103] İbni Sa'd Tabakat(8/429) Siyeru A'lam(2/309)

Ümmü Süleym başörtüsünü örtüp onu sürüyerek derhal nefes nefese Allah Resulü sallallahu aleyhi ve sellem'in yanma vardı. Allah Nebîsi sallallahu aleyhi ve sellem sordu:

“**Ne oldu ne'n var ey Ümmü Süleym?**”

“Sen (yetim) kızıma beddua etmişsin” dedi.

“**Ne yapmıştın, ne demişim bakalım?**”

“Onun yaşının büyümemesi ya da ömrünün uzamaması için beddua etmişsin” deyince, Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem güldü. Sonra şöyle buyurdu:

“**Bilmiyor musun? Ben Rabbime şart koştum; dedim ki: 'Ben ancak bir insanım, insanın hoşlandığı gibi hoşlanır; öfkelendiği gibi de Öfkelenirim. Bu nedenle ümmetimden kime, hak etmediği halde bir beddua etmişsem bunu, kıyamet gününde**

onun için sana yaklaştıracak bir arındırma, zekât ve yakınlık vesilesi kıl!"[104]

3- Aişe (radıyallahu anhâ) anlatıyor: "Resulullah'a, "bir kimse elbisesinde ıslaklık bulsa, ancak ihtilam olduğunu hatırlamasa (yıkanması gerekir mi?)" diye sorulmuştu.

"Evet, yıkanmalıdır!" diye cevap verdi. Sonra, ihtilam olduğunu görüp de, yaşlık göremeyen kimseden soruldu:

"Ona gusül gerekmez" dedi. Ümmü Süleym (radıyallahu anhâ) sordu:

"Bunu kadın görecek olursa, kadına gusül gerekir mi?" Buna da:

"Evet! Kadınlar, erkeklerin emsalleridir!" diye cevap verdi."[105]

---

[104] Müslim(birr 95)
[105] Ebu Dâvud(236) Tirmizi(113).

4- Yine Hz. Aişe (radıyallahu anhâ) anlatıyor: "Ümmü Süleym (radıyallahu anhâ) Resulullah (aleyhissalâtu vesselam)'a

"Rüyasında, erkeğin gördüğünü gören kadın hakkında” sorarak, gusül gerekip gerekmeyeceğini öğrenmek istedi. Aleyhissalatu vesselam:

"Evet! Suyu görürse!" cevabını verdi. Aişe (radıyallahu anhâ) (Ümmü Süleym"e yönelip:)

"Allah hayrını versin (neler söylüyorsun)? " diye ayıpladı. Resulullah (aleyhissalâtu vesselâm) (Aişe'ye yönelerek):

"Ey Aişe, bırak onu, (dilediğini sorsun!) Öyle olmasa (çocuklarda anne tarafına) benzerlik olur mu? Kadının suyu erkeğin suyuna üstün gelirse, çocuk dayılarına benzer; erkeğin suyu kadınınkine

üstün gelirse, çocuk amcalarına benzer" buyurdular."[106]

5- Müslim'in bir diğer rivayetinde şu ziyade var: **"...Erkeğin suyu koyu ve beyazdır. Kadının suyu sarı ve akışkandır. Bunlardan hangisi üstün olur veya öne geçerse, benzerlik hâsıl olur."**[107]

6- Ümmü Süleym radıyallahu anha hasta olarak Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in evine gitti. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem:

"Ey Ümmü Süleym! Ateşi, demiri ve demirin pasını biliyor musun?" buyurdu. Ümmü Süleym:

"Evet ey Allah'ın Rasulü!" dedi. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem:

---

[106] Müslim(314) Muvatta(1/51) Ebu Dâvud(237) Nesâi(1/112, 113)
[107] Müslim(311) Buhari(Menâkıbu'l-Ensâr 49)

“Sevin ey Ümmü Süleym! Çünkü eğer sen bu rahatsızlığından kurtulursan, demirin pasından kurtulduğu gibi günahlardan kurtulursun.” Buyurdu. Ümmü Süleym r.a. iyileşince;

“Ey Allah’ın Rasulü! En üstün cihad nedir?” diye sordu. Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem:

“Namaza sarıl! Çünkü namaz en üstün cihaddır. Günahlardan (uzak durmak suretiyle) hicret et. Zira o, en üstün hicrettir.” Buyurdu.[108]

7- Enes Bin Malik (R.a.) rivayet ediyor; “Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem, Ümmü Süleym’i ziyaret etmiş ve onun evinde nafile namaz kılmıştı. Sonra Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki;

[108] Abdulaziz eş-Şennavî Nisaus Sahabe(s.535)

"Ey Ümmü Süleym! Farz namazları kıldıktan sonra On defa "Sübhanallah", on defa; "Elhamdulillah", on defa; "Allahu ekber" de ve sonra Allah'tan dilediğini iste. Zira sana;

"Evet, evet" denilecektir."[109]

8- Enes radıyallahu anh der ki; "Osman radıyallahu anh'ın öldürüldüğünü duyunca Ümmü Süleym radıyallahu anha şöyle dedi:

"Allah ona rahmet eylesin. Fakat insanlar, Osman radıyallahu anh'den sonra sadece kan sağacaklardır."[110]

9- Enes radiyallahu anh'dan: "Ensâr, emekleri karşılığında Muhacirlere hurma bahçelerinin gelirlerinin yansını, çalışmaları

---

[109] Ahmed(3/120) İbni Sa'd Tabakat(8/426) İbnül Cevzi el Hadaik(3/320) İbnul Cevzî Safvetus Safve(2/67)
[110] İbn Kesir el-Bidaye(7/319)

şartıyla vermişler ve böylece geçim sıkıntısından kurtarmışlardı. Bu arada (Enes'in annesi) Ümmü Süleym de Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'e ödünç birkaç hurma ağacı vermişti. O da onu (mahsulünü kullanması için) Ümmü Eymen'e vermişti. Sonra Hayber fetholup Muhacirler de mal sahibi olunca, Muhacirler Ensâr'a mallarını geri verdiler. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem de Ümmü Süleym'e hurma ağaçlarını geri verdi. Bunun yerine ise Ümmü Eymen'e kendi bostanından verdi."[111]

---

[111] Buhârî(5/150) Müslim(cihâd71, s. 1392-3)

İçindekiler